

NIRAS bereidt voorafgaand bodemonderzoek voor in Fleurus-Farciennes

Perscommuniqué
Brussel, 11 augustus 1999

NIRAS zal vanaf 23 augustus voorbereidend onderzoek van de ondergrond van de nucleaire zone van Fleurus-Farciennes uitvoeren. De gegevens die zij aan de hand van deze terreinmetingen zal verwerven, moeten haar in staat stellen na te gaan in welke mate deze zone zich leent voor de inplanting van een bergingsinstallatie voor laagactief en kortlevend afval die beantwoordt aan de veiligheidscriteria. Indien het antwoord bevestigend is, zouden de autoriteiten van Fleurus-Farciennes kunnen beslissen met NIRAS een studiegcomité op te richten voor de ontwikkeling van een voorontwerp van berging, dat zou worden geïntegreerd in een ruimer project waarvan de algemene impact op de regio positief zal moeten zijn.

Op 16 januari 1998 opteerde de ministerraad voor een definitieve oplossing of een oplossing die definitief kan worden voor het langetermijnbeheer van laagactief en kortlevend afval. De uitvoering van deze oplossing – oppervlakteberging of diepe berging in klei – moest bovendien progressief, flexibel en omkeerbaar zijn.

Om met kennis van zaken te kunnen kiezen tussen oppervlakteberging en diepe berging in klei, belastte de ministerraad NIRAS – de instelling die verantwoordelijk is voor het beheer van radioactief afval in België – tevens met aanvullende opdrachten, terwijl ze tegelijk het kader van het beoogde onderzoek inperkte. De ministerraad vroeg NIRAS met name methodes te ontwikkelen om een bergingsontwerp op lokaal vlak te integreren en zich daarbij te beperken tot twee types van zones: de plaatsen die belangstelling zouden tonen voor dergelijke studies en de vier bestaande nucleaire zones, namelijk Doel en Tihange (waar de Belgische kerncentrales zijn gevestigd), de zone Fleurus-Farciennes (waar het Instituut voor Radio-elementen of IRE is gevestigd) en de zone Mol-Dessel (waar diverse nucleaire ondernemingen zijn gevestigd).

Zodra het besluit van de ministerraad werd bekendgemaakt, begon NIRAS met het uitstippelen van een nieuw werkprogramma. Dit programma moet haar in staat stellen over ongeveer vier jaar gedetailleerde voorontwerpen van berging voor te leggen aan de regering, opdat deze laatste dan het (de) voorontwerp(en) kan selecteren dat (die) ze verder wenst te laten ontwikkelen. Het werkprogramma van NIRAS zou drie fases omvatten.

NIRAS BEREIDT VOORAFGAAND TERREINVERKENNEND ONDERZOEK VOOR IN FLEURUS-FARCIENNES

- Tijdens fase 1 (gestart in 1998) zou NIRAS de potentiële werkzones identificeren op het grondgebied van de geïnteresseerde gemeenten, via voorafgaande administratieve studies en voorbereidend onderzoek op het terrein. NIRAS zou dan met elke in aanmerking genomen kandidaat-gemeente studiecómités oprichten.
- Tijdens fase 2 (tot 2000-2001) zou NIRAS in detail op het terrein de in aanmerking genomen werkzones karakteriseren en met elk studiecómité een voorontwerp van berging ontwikkelen dat geïntegreerd zou worden in een algemeen voorontwerp dat voor de betrokken regio een toegevoegde waarde zou bieden en aangepast zou zijn aan haar behoeften en troeven.
- Tijdens fase 3 (in 2001-2002) zouden onafhankelijke experts de verschillende voorstellen van algemene voorontwerpen beoordelen in termen van veiligheid, eerbied voor het milieu en sociaal-economische en culturele rendabiliteit. De studiecómités kunnen dan beslissen hun voorontwerpen al dan niet voor te leggen aan de regering, zodat deze zich kan uitspreken over het (de) voorontwerp(en) dat (die) ze verder wenst te laten ontwikkelen.

NIRAS zal niemand dus iets opleggen. Het opzetten van een plaatselijk studiecómité zal immers tegelijk worden bepaald door het resultaat van het voorbereidend bodemonderzoek en door de belangstelling of afwezigheid van belangstelling van de plaatselijke autoriteiten. Indien het onderzoek niet afdoend is of als de plaatselijke autoriteiten geen belangstelling hebben om deel te nemen in een studiecómité, zal er voor de zone in kwestie gewoonweg geen sprake meer zijn van voorontwerp. In het tegenovergestelde geval zal het studiecómité, samengesteld uit vertegenwoordigers van de plaatselijke actoren en van NIRAS, als taak hebben een voorontwerp van berging te ontwikkelen dat niet alleen veilig en financieel haalbaar is, maar ook gedragen wordt door een brede sociale consensus.

Op geen enkel moment tijdens de drie fasen van het werkprogramma zal de deelneming van de plaatselijke autoriteiten en van de representatieve plaatselijke actoren aan een studiecómité kunnen worden beschouwd als een vaste verbintenis van de betrokken gemeente om een bergingsinstallatie te ontvangen. De vertegenwoordigers zullen zich immers op elk moment uit het comité kunnen terugtrekken, wat zal leiden tot de ontbinding van het comité. En zelfs in de veronderstelling dat een studiecómité een voorontwerp van geïntegreerde berging zou ontwikkelen, zal de betrokken gemeente, indien zij dat wenst, uiteindelijk kunnen beslissen het voorontwerp niet aan de regering voor te leggen.

Aangezien de plaatselijke autoriteiten hun instemming hebben gegeven, bereidt NIRAS momenteel voorafgaand bodemonderzoek voor in de gemeenten Fleurus en Farciennes. Dit onderzoek, dat eind augustus 1999 van start gaat, zal zich beperken tot de site van het IRE en de onmiddellijke omgeving ervan. De bedoeling van het onderzoek is de resultaten van de uitgevoerde bibliografische studies te bevestigen en de stukken van de site te bepalen die het gunstigst zijn voor de eventuele inplanting van een bovengrondse bergingsinstallatie.

NIRAS BEREIDT VOORAFGAAND TERREINVERKENNEND ONDERZOEK VOOR IN FLEURUS-FARCIENNES

De geologie van een bergingsite is namelijk van bijzonder belang voor de veiligheid, niet alleen omdat zij de handhaving, in de tijd, van de integriteit van de kunstmatige barrières van het bergingssysteem rechtstreeks bepaalt, maar ook omdat zij de ultieme barrière vormt voor de dispersie van de radio-elementen. De geologische basisvereisten die gelden voor de zone, vertalen zich in vijf criteria, met name:

- afwezigheid van overstromingsrisico dat de duurzaamheid van de structuren en de isolatie van het afval in het gedrang zou brengen,
- geotechnische stabiliteit om het gewicht van de structuren te kunnen dragen;
- zwakke seismische activiteit om de gevolgen van aardbevingen te beperken;
- voldoende voorspelbare hydrogeologie om de ondergrondse waterstroming te beschrijven;
- afwezigheid van natuurlijke rijkdommen in de ondergrond die de mens mogelijk ooit zou willen ontginnen.

Het bodemonderzoek zal vier fasen omvatten.

- *Een beperkte reeks geologische boringen, 50 tot 80 meter diep, zal een nauwkeurige analyse mogelijk maken van de aard van de doorboorde formaties en van hun hydrogeologische en geotechnische kenmerken. Zij zullen met name de mogelijkheid bieden statische en dynamische metingen uit te voeren op de diepe watervoerende lagen en watermonsters te nemen.*
- *Daarnaast zullen een vijftiental oppervlakkige boringen worden uitgevoerd om de hydrogeologische en geotechnische kenmerken van de bodem te bepalen.*
- *Een tiental klassieke statische diepsonderingen zullen worden verwezenlijkt om de geomechanische kenmerken van de bodem nader te bepalen.*
- *Gedurende verschillende maanden zullen metingen worden verricht van het debiet van de waterlopen die de zone draineren. Deze zullen het mogelijk maken plaatselijk de termen van de hydrologische balans te bepalen (afvloeiing en infiltratie), teneinde de verschillende aanwezige debieten voor de verschillende grondwaterlagen vast te stellen.*

NIRAS BEREIDT VOORAFGAAND TERREINVERKENNEND ONDERZOEK VOOR IN FLEURUS-FARCIENNES

Een eerste hydrogeologische modellering van de zone van Fleurus-Farciennes zal worden gerealiseerd na afloop van het voorbereidend bodemonderzoek. Op basis van de resultaten van de metingen die zijn uitgevoerd tijdens de boringen, en de resultaten van de hydrologische balans, zal deze modellering het mogelijk maken de richting en het debiet van de ondergrondse waterstroming onder en rondom de zone te ramen. De invloed van de oude mijnwerkzaamheden op deze grondwaterstroming zal bijzonder aandachtig worden bestudeerd.

NIRAS heeft de verschillende betrokken partijen, met name de burgemeesters van de gemeenten Fleurus en Farciennes, alsook het IRE ingelicht over het voorafgaande onderzoek dat zij voorbereidt op de site van het IRE en de onmiddellijke omgeving ervan, en waarvoor het de technische steun van de intercommunale IGRETEC zal krijgen. Tevens heeft zij een informatiebrochure samengesteld ten behoeve van de inwoners van de twee gemeenten. Deze zal worden verspreid vóór de aanvang van de werkzaamheden.

NIRAS zal de resultaten van het voorafgaande onderzoek op de beschouwde zone begin volgend jaar meedelen aan de lokale autoriteiten en aan de bevolking. Als de resultaten overtuigend zijn, zouden zij, mits de betrokken autoriteiten ermee instemmen, kunnen uitmonden in de oprichting van een studiecomité dat tegen ongeveer 2001 een voorontwerp van berging zou moeten ontwikkelen dat geïntegreerd zal worden in een ruimer project.

De eventuele toestemming van de autoriteiten van Fleurus-Farciennes loopt evenwel geenszins vooruit op de toekomst: zij behouden de vrijheid om zich op elk moment uit de studies terug te trekken en bij dezelfde gelegenheid te kennen te geven dat hun gemeenten niet bereid zijn een concreet bergingsontwerp te overwegen op hun grondgebied. Voor het ogenblik beschikken dus NIRAS noch de federale regering over een bergingsontwerp, niet in Fleurus-Farciennes noch elders in België.

Voor alle aanvullende inlichtingen,
gelieve contact op te nemen met Evelyn Hooft, perswoordvoester van NIRAS,
op het nummer (02) 212 10 37 of (075) 60 25 04, of per fax op het nummer (02)
212 10 40.
e-mail: e.hooft@nirond.be